

היה עומד בתפילה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר

התפילה, שהרי תפילה הוא עומד לפני המלך, אך מאידך להפסיק באמצע קריאת שמע פחות חמור מאשר להפסיק באמצע התפילה. ולכך נראה שקריאת שמע יפסיק מיד ואין צריך לקצר. ונראה להוכיח מזה שאמר לגבי תפילה לא יפסיק שהמושכל ראשון היה להפסיק, שבקריאת שמע צריך להפסיק. ורק בתפילה התחדש שלא להפסיק.

הקשו האחרונים מדוע לא יפסיק הרי בעל קרי אסור בתפילה. ונראה לומר שיסוד הדין שבעל קרי אסור בתפילה הוא משום שאין זה כבוד לעמוד כן לפני המלך, ובאותה מידה אין זה כבוד להפסיק את התפילה באמצע. מה שאין כן כשמצא צואה במקומו, אין זה רק שאינו ראוי אלא איסור גמור לכן יפסיק מיד. **ולפי** זה יש לעיין מה הדין בקריאת שמע. מצד אחד לקרוא קריאת שמע כבעל קרי פחות חמור מן

ירד לטבול אם יכול לעלות ולהתכנסות

– אינו נחשב קריאה כנגד הערוה. אבל ההרגשה של עול מלכות שמים יקשה עליו להרגיש בעודו ערום. ואף על פי כן עדיף שיקרא במים אם יפסיד את הרגע הראשון של היום.

צריך ביאור אם מים היו כיוסי, מדוע יעלה ויתכסה ויקרא. ולמדנו מזה שאף שכיוסי מים היו כיוסי, מכל מקום יש כיוסי יותר מעולה בבגדים. וגדר העדיפות של הבגדים הוא, שהעומד ערום אף שנמצא במים יש לו תחושה של ערום, ורק כלפי ענין הראיה שרואה את גופו

ולא יתכסה לא במים הרעים ולא במי המשרה

להרחיק מן הצואה וממי רגלים משום שהם מאוסים, ומים הרעים ומי המשרה מסריחים, ולכך אין ראוי להתכנסות בהם. וכן הוא שיטת הרמב"ם. אך יש להעיר שהטור לא פסק כן, וכן המחבר, ונקטו שיש להרחיק מהם כמו מן הצואה.

צריך ביאור אם להרחיק מהם צריך למה נקט התנא שלא יתכסה בהם.

ונראה דאין הכי נמי, דודאי אין דין להרחיק ממים הרעים ומי המשרה, ורק להתכנסות בהם בשעת קריאת שמע לא מהני. וכן מבואר ברש"י להדיא שצריך להרחיק מן המי רגלים ולא ממי המשרה. וביאור הדבר, דיש

אין בעל קרי רשאי לקרות בתורה יותר מג' פסוקים

שאינן זה כבוד התורה להפסיק במקום שאין רגילים. ומה שקורא במרוצה, צריך ביאור מהו הענין בזה ונראה שבעצם היה צריך להפסיק אך אין זה כבוד התורה וכבוד הציבור להפסיק באמצע הקריאה. ולכך יקרא באופן שלא יהיה זה בבחינת לימוד אלא קריאה גרידא.

צ"ב מ"ט דתנא קמא שיקרא יותר מג' פסוקים? ונראה שתנא קמא סבר שיקרא את מה שרגילים לקרות, שאין זה כבוד התורה להפסיק באמצע. ואף שקרא את מה שהיה מחוייב לקרות, אך במקרה שרגילים לקרות עד שני של אותה פרשה, יותר מעשרה פסוקים, סובר ת"ק

לצדדין - הא דלא אפשר

ב. הנה יש לדון מה הדין בצדדים שלפניו, האם הוא כמו לפניו או כמו לצדדין. ונראה להוכיח מכאן, שכתב רש"י שנהר לפניו, ואם כן על כרחך שצדדין לפניו נחשבים כמו לפניו, שהרי בנהר מדובר שהצדדין אינם לפניו.

א. צ"ב כשהתפלל ומצא צואה לפניו סמוך לנהר ילך עד הנהר ואז הצואה תהא לצדדין, ולכאורה יש עצה פשוטה יותר שיסתובב ויתפלל לכיוון השני, שזה ודאי עדיף. ונראה שכיון שעומד לפני המלך בצורה מסוימת, אם יסתובב יראה הדבר כמפנה את גבו למלך וזה ודאי אין ראוי. שו"ר במשנה ברורה פא, ב שעמד בזה. והעמיד באופן שיש צואה גם מאחוריו. ועיין בפמ"ג שם.

ג. יש לדון במי שהתפלל לכתחילה במקום שיש צואה מן הצדדין, האם יצא או לא. ולכאורה משמע מן הגמ', שכל מה שיצא ידי חובה הוא משום שלא ידע בתחילה, אך אם ידע נקרא עבריין.

זבח רשעים תועבה

מדובר ברשע שאינו רוצה לעשות תשובה, וכל מה שמביא את הזבח הוא משום החיוב, לצאת ידי חובה. ובאותה מידה מי שניגש לתפילה ואיננו בודק היטב את המקום, סימן שכל תפילתו אינה אלא לצאת ידי חובה, וזהו זבח רשעים והוא מתועב לפני המקום מי שכל חפצו הוא לצאת ידי חובה ולא קלט את המסר העיקרי.

צריך ביאור מהיכא הוה פשיטא ליה, דמקרי רשע משום שלא בדק, וכי משום שהתרשל מעט מקרי רשע. ונראה דהנה יש להעיר דאמאי מקרי זבח הא בתפילה מיירי.

ונראה דהנה יש להעיר אמאי זבח רשעים תועבה, הרי על ידי הזבח יחזור בתשובה עיין חולין ה: אלא על כרחך

דף כג ע"א

היה עומד בתפילה ומים שותתין על ברכיו וכו'

ועוד צ"ע שאם מדובר ששהה כדי לגמור את כולה למה מדובר שמים שותתין על ברכיו. ובתוס' כתבו שאם היה ראוי להמשיך ושהה כדי לגמור את כולה, לכ"ע אין שייך לומר שיחזור. וכל הנידון הוא רק במקום שאינו ראוי להמשיך. ולכאורה אם מדובר באופן שאין יכול להמשיך מדוע צריך להגיע לשהה כדי לגמור את כולה, הרי עצם זה שאינו יכול להמשיך נחשב כהפסק חשוב אף בלא שהה כדי לגמור את כולה.

בגמ' נזכרה מחלוקת סתמית במי שהיו מים שותתים על ברכיו, האם בסיום השתיתתו יחזור לראש או יחזור למקום שבו אחז. והגמ' תלתה זאת בשאלה האם שהה כדי לגמור את כולה חוזר לראש או לא. ונדחה פירוש זה. **וצ"ע** מהיכי תיתי דמאן דאמר שחוזר לראש הוא משום ששהה כדי לגמור את כולה, הרי לא כתוב כמה זמן לקחה ההפסקה הזו. וזו לכאורה טענת רב אשי, שאמר אם שהה ואם לא שהה מיבעי ליה. אך עדין צ"ב.

צדדי המחלוקת. **וכן ראוי לברר** את יסוד הנידון בשהה כדי לגמור את כולה, אם חוזר לראש באופן שאינו ראוי או לא.

ביאור הענין – שתי הגדרות ב"הפסק"

מודו דאיגלאי מילתא למפרע אמרינן. כיון שסופו הוכיח על תחילתו, שאכן השתיתה ארכה זמן רב כדי לגמור את כולה.

וכל מה שנחלקו הוא אם אומרים איגלאי מילתא למפרע באופן שאין סופו הוכיח על תחילתו. הינו באופן ששתת, האם נאמר סופו הוכיח שלא היה ראוי מעיקרא, או שמא לא אמרינן הכי.

ונמצא שאם ודאי היה שישתות אפילו בהפסקת זמן מועטת נחשב גברא דחוי.

העולה מן הדברים

שכל ענין הסוגיא הוא האם אומרים איגלאי מילתא למפרע בפסול התפילה. ויתכן שביסוד הדברים נחלקו האם צריך הפסק או אדרבה צריך ליצור צירוף. שאם הפסק הורס את התפילה, כל שאין הפסק מוכח, אינו נחשב. אך אם צריך ליצור צירוף, אדרבה כל שהצירוף אינו מוכח, אינו נחשב. ויש לעיין.

ועוד צ"ע דמסקינן שמדובר באופן שלא שהה כדי לגמור, ונחלקו האם גברא דחוי או חזי. וצ"ב מהו יסוד המחלוקת אם נחשב ראוי או לא כשמים שותתין, שלא נתבארו בזה

א. הנה זה פשוט שכאשר ישנם כמה חלקים לקיום המצווה צריך ליצור **צירוף** ביניהם, וזהו כל המושג של "הפסק". והפסק זה אפשר לקטוע על ידי שני עניינים.

א) אם יש **זמן חשוב** ביניהם שבו לא עסק במצווה, נוצר נתק בין חלקי המצווה שאינם נראים כהמשך אחד.

ב) אם בין לבין היה זמן שבו לא היה אפשר להמשיך את המצווה מחמת מניעה כל שהי.

ב. ובתחילה סברה הגמ' לומר שצריך את **שני התנאים**.

הינו גם זמן חשוב של שהה לגמור את כולה, וגם שבזמן זה לא היה אפשר להמשיך. כלומר שבכדי לקבוע זמן של הפסק צריך שבמשך כל הזמן הזה לא תהיה אפשרות להמשיך. אך הפסקה סתמית בלא סיבה איננה נחשבת זמן חשוב. וממילא סברה הגמ' שבמים שותתים על ברכיו זה מהווה סיבה ששהה לגמור את כולה יחזור לראש. ואידך חולק לגמרי שאין מושג של הפסק. ולעולם יוכל לצרף שני חלקי מצווה.

אמנם אי אפשר לומר שחולק לגמרי על המושג הפסק, אלא נראה שסובר שכיון שצריך שיהיה הפסק בין שני חלקי המצווה, צריך לומר איגלאי מילתא למפרע שההפסקה הזו היתה בשיעור של לגמור את כולה, וסובר דאיגלאי מילתא למפרע לא אמרינן.

ג. **ודחתה הגמ'**, שאין צורך בזה, שיתכן לומר שאם שהה לגמור את כולה לכו"ע חוזר לראש, והינו שבזה כו"ע

הנצרך לנקביו אל יתפלל, ואם יכול להעמיד עצמו עד פרסה יכול להתפלל

צריך ביאור:

המדד לזמן של תפילה הוא שיכול להחזיק עצמו שבעים ושתים דקות.

ג כיצד אפשר לאמוד את הדבר כמה זמן יוכל להחזיק מעמד עד שיתפקע.

א מהיכתי תיתי שיש בזה שיעור, הרי אם ברי לו שיכול לגמור את התפילה קודם שיפנה, מדוע תיפסל תפילתו.

ב אף אם יתבאר לן טעם הדין, אכתי צ"ב מהו הגדר בשיעור פרסה שנאמר כאן, הרי פרסה הוא שבעים ושתים דקות, והתפילה לוקחת הרבה פחות זמן, ומדוע

ביאור הענין – מהות שיעור פרסה

כזה, אינו זקוק לצאת לצרכיו, לית לן בה. כלומר יסוד הדין הוא שלא יראה את התפילה כעסק קטן ולכך עושהו למרות שצריך לנקביו, אלא גם עסק גדול היה יכול להתחיל.

ולפי זה לא קשה כלל ממה ששאלנו כיצד אפשר לאמוד את הדבר, שפשוט הוא, הינו האם האדם היה יוצא לדרך של פרסה במקום שאין בו מקום להתפנות.

א עד פרסה צריך לילך למים לתפילה.

ב גבל שעושה עיסתו בטהרה צריך לילך עד פרסה לפניו.

ג עד פרסה יכול לברך ברכת המזון במי שאכל אכילה מועטת.

ד תפילת הדרך אפשר לומר מהילוך של פרסה. **ונראה** שפרסה הוא שיעור זמן של עסק גדול. הינו עסק של הליכה או עסק של סעודה. ואם בשיעור זמן

שמור נקיבך בשעה שאתה עומד בתפילה לפני

ואפשר לומר שההפחה איננה רק משום הריח, אלא משום שבזה מתגלה כלפי חוץ שיש בגופו פסולת הטעונה סילוק, ומשום כך כתב המשנה ברורה, שמי שידוע שלא יוכל להימנע מלהפיח בתפילתו, שלא יתפלל כלל. שאז מנוע מן האפשרות לעמוד לפני מלך.

ואפשר עוד לומר חידוש [להלכה ולא למעשה] שמה שכתב המשנה ברורה שמי שידוע בעצמו שאינו יכול להעמיד עצמו מלהרהר הרהורים רעים, שלא יתפלל. אין זה אלא רק כאשר ניכר הדבר בגוף, אך אם הוא נשאר במחשבתו ודוחה אותו, אין הדבר אוסר עליו מלהתפלל, שבתפילה נאסר רק דברים הניכרים כלפי חוץ.

ולפי זה יובן מדוע אף בבגדי כהונה אסור להפיח, משום שכל עניינים של בגדי כהונה הוא ליצור על האדם מצב של מלאך שעושה את עבודת ה', ולכך כל פעולה של הגוף אסורה, לא מפני פגם הקדושה, אלא משום שבגדים אלו מיוחדים למצב שבו האדם מתנתק מן הגוף, ונעשה כמלאך.

צריך להבין מהי החומרא הגדולה בהפחה בתפילה. ובתפלין. וגדולה מזו אמרו, שאפילו בשעת לבישת

בגדי כהונה אין לאדם להפיח. ולכך אסור לישון בבגדי כהונה. וזה תימה הרי אף שיש קדושה מסויימת בבגדי כהונה הרי אין שם השם כתוב עליהם. ונראה לומר שהנה

מצינו שאין לאדם להתפלל בגילוי ערווה, אף שאין זה משום הרהור, וזאת משום שהאדם בתפילתו הרי הוא כמלאך, ומסתיר את כל חלקי גופו השווים עם הבהמה. ומגלה רק את פניו, שהם כפני מלאך. וכן את כפות ידיו שבהם מותר האדם מן הבהמה, הנחלקים לחמש אצבעות. ומשום כך צריך האדם לכסות את ערוותו.

וכמו כן על האדם להתדמות למלאך בכך שגופו נקי ואין בו סרך טינוף וזוהמא. ואף שאין זמן ביום שאין בגופו תהליך של פינוי פסולת, אך כל זה בשלבים ראשוניים של התהליך. אך כאשר מגיע זמן של פינוי פסולת מידי, נחשב הדבר כאילו שהצואה גלויה. ואז כביכול האדם מאבד את מעלתו ואת דימויו כמלאך.